

markets, assess the conditions and opportunities for penetration at these markets and further successful functioning of these markets. The question of determining the attractiveness of foreign market becomes more relevant, as well as the evaluation of its business climate.

The author proposes to revise his own approach to assessing the attractiveness of international markets of agricultural products and implementation of alternative choice for the implementation of domestic agricultural products of commodity group «15 Fats and oils» because of the marketing premise of international diversification of business activities by domestic agricultural enterprises.

In terms of international diversification business activities of domestic agrarian enterprises often comes a time when there are no opportunities for expansion of trade activities in the old market, while enterprises should study the prospects of entering new more distant markets or focus its business activities into new segments of the old countries — partners.

The study defined a new platform for domestic enterprises in the international diversification where domestic enterprises — manufacturers of the investigated product group «15 seeds and fruits» (and their suppliers) may use a methodology for assessing the attractiveness of international markets of agricultural products.

Researches of the markets of Austria, Belgium, Greece, Ireland, Italy, China, Netherlands, Germany, Switzerland, Japan and the assessment of their attractiveness for Ukrainian agricultural enterprises is an alternative option for realization of agricultural products were the markets of Greece, Ireland, Switzerland, China and Japan.

Keywords: foreign market, market segmentation, attractiveness foreign market, export, import, diversification of business activities.

Стаття надійшла до редакції 04.10.2016

УДК 338.631

Плотнікова Марія Федорівна *

КАТАЛІЗАТОРИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НА СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЯХ

Анотація. Досліджено сутність та роль недержавних структур як складових інфраструктурного забезпечення суспільних відносин. Окреслено характер їх діяльності з позиції інституціонального забезпечення суспільних потреб. Визначено перспективні напрями суспільних вкладень із врахуванням підходів щодо мінімізації ризиків та максимізації стійкості суспільних структур в довгостроковій перспективі. Обґрунтовано механізм взаємодії структурних одиниць на сільських територіях. Проілюстровано наслідки державно-партнерських відносин у системі багатофункціонального сільського розвитку.

Ключові слова: інвестиції, інновації, багатофункціональний розвиток, сільський розвиток, сільські території.

* **Марія Федорівна Плотнікова** – канд. екон. наук, доцент кафедри інноваційного підприємництва та інвестиційної діяльності, Житомирський національний агроекологічний університет, marianma@yandex.ua

Вступ. Питання розвитку територій супроводжується процесами інвестиційно-інноваційного характеру, а отже, механізмами фінансування ініціативних змін. Поряд з національною програмою сільського розвитку та державотворчою діяльністю не менш важливу роль відіграє приватний сектор та активізація діяльності місцевих громад. Практична реалізація цього завдання вимагає формування засад фінансового забезпечення сталого розвитку як пріоритетної діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування. Одним з учасників суспільно-економічних відносин є недержані пенсійні фонди, зацікавлені у вкладеннях, гарантованих державою.

Питання забезпечення розвитку суспільного сектора є в центрі уваги як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників. Так, В. Венгер, С. Кравченко, С. Марковський, Д. Олійник, О. Романенко, А. Чухно та інші розглядають питання фінансового забезпечення та проблем фінансування сільських територій. Розвитку сільських територій присвячені праці О. Бородіної, І. Павлова, О. Попової, І. Прокопи, П. Саблука, Л. Шепотька, В. Юрчишина. Дослідники виходять з соціально-економічної спрямованості такого розвитку і наголошують на необхідності багатофункціонального підходу в управлінні ним. Водночас, розуміння сутності проблем становлення національної автентичності та стабільності локальних утворень визначене наявністю інноваційно-інвестиційних підходів до управління сільськими територіями. Кумулятивний потенціал недержавних структур націлений на зниження ризиків та підвищення прибутковості інвестицій. Недостатній характер вивчення питань взаємодії суб'єктів управління соціально-екологічної сфери через реалізацію інноваційно-інвестиційних програм визначили актуальність даного дослідження.

Постановка завдання. Метою дослідження є розробка механізму взаємодії підприємницьких структур під час реалізації інвестиційно-інноваційних програм багатофункціонального розвитку сільських територій в умовах формування інституцій державно-приватного партнерства.

Методика дослідження побудована на базі структурно-логічного конструювання, системних досліджень, синергетичного аналізу та основних принципів синтелектики, що розглядаються як макроскопічна теорія творчості, що вивчає міжособистісні інтелектуальні зв'язки та механізм формування колективного знання.

Результати. Переважна зорієнтованість на комерціалізацію результатів інноваційної діяльності (Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» №3715 від 08.09.2011) на відміну від гармонізованого підходу до управління людським потенціалом, економікою і природним середовищем держави (Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» №433 — втратив чинність на підставі Закону України №3715 від 08.09.2011) є причиною необхідного виправлення наслідків діяльності людини, зумовлених нерозумінням повноти, причини та відповідальності суспільства внаслідок життєдіяльності та господарювання та ризиків, що їх супроводжують. Останнє активізує науковців щодо посилення зусиль у напрямі вирішення наявної ситуації. Наразі, якщо за критерій ефективності приймати величину зростання вартості та отриманого прибутку від інноваційної діяльності, то гостріше

постають соціально-екологічні проблеми, в тому числі рівня і якості життя населення, зокрема у сфері виробництва та споживання продуктів харчування, медицині та фармацевтичній промисловості (якщо за традиційною технологією з 1 л молока вироблялося 200 г сиру, то інноваційні підходи дозволяють отримувати до 900 г продукції; зростання кількості та різноманіття лікувальних препаратів супроводжується зростанням кількості хвороб тощо). Практикою доведено існування 1) суспільно-корисних інновацій, що є економічно непривабливими, 2) проблемних, – виробництво та поширення яких є економічно вигідним; 3) протилежне за суспільною цінністю (наприклад, виробництво агрохімікатів підвищує врожайність, сприяє боротьбі зі шкідниками та хворобами та забрудненню водойм й довкілля в цілому). Наразі в Україні найвищою є частка фінансування інноваційної діяльності за рахунок власних коштів учасників, які є найбільш стабільним джерелом фінансування, тоді як фінансування за рахунок коштів іноземних, вітчизняних учасників та кредитування було найбільш ризикованим [1].

Інноваційно-інвестиційна діяльність у суспільно-екологічній сфері, головним чином, має супроводжуватися скороченням енергетичних витрат, матеріалоємності виробництва (підтримується інтересом збоку виробників), забрудненням навколишнього середовища, екологічного сліду, рекультивації відходів, відновленням та примноженням природно-ресурсного потенціалу. Слабкий характер ринкової мотивації підприємницьких структур до екологічних інновацій зумовлений свідомо-культурними особливостями та рівнем відповідальності. Водночас, низький характер суспільної активності щодо реалізації багатофункціональних інноваційно-інвестиційних проектів та програм на сільських територіях та, зокрема, європейський досвід їх реалізації, створює передумови для їх розвитку, пошуку механізмів мінімізації ризиків та підвищення доходів інвесторів в довгостроковій перспективі. Неоднозначний підхід до тлумачення категорії «сільська територія» як багатофункціональної, просторово-територіальної, соціально-екологічної, галузево-економічної, організаційно-інституційної, ресурсно-виробничої, комплексної системи [2–3] ускладнює процеси управління та адміністрування суб'єктами, що на них знаходяться. Теоретико-понятійне тлумачення «розвиток сільських територій» більш повною мірою відображає сутність процесу, що має місце в Україні, переносячи акценти з поняття «сільський», що асоціюється з «сільськогосподарським виробництвом» (галузевий аспект вивчення проблеми), на територію як об'єктно-орієнтовану систему, що включає ресурси, відносини та зв'язки між ними в просторово-географічному сегменті країни [4]. Дослідники сходяться на тому, «сільська територія» включає в себе й інфраструктурне забезпечення як складових, що визначає умови реалізації виробничої, господарської та життєутворюючої системи. Остання є каталітичним елементом ціннісного характеру. При цьому відсутній оптимальний склад об'єктів соціальної та виробничої інфраструктури, який залежить від місії, цілей, завдань, принципів, функцій та стратегії розвитку конкретного регіону. Досвід Німеччини переконує в перспективності створення та діяльності недержавних структур, що беруть на себе ризик співфінансування інноваційних проектів, залучення та створення спеціальних учасників, які забезпечують сис-

тому державно-приватного партнерства з метою підтримки інноваційної діяльності та зниження (розподілення) ризиків між учасниками проектів є складовою системи заходів, що стимулюють інноваційну активність, зокрема у сфері підприємництва [1, с. 10]. Погоджуємося з думкою авторів, які стверджують, що лише роль людини як суб'єкта суспільних відносин спроможна забезпечити сталий розвиток, при цьому ключова роль відводиться системі життєзабезпечення, освіти, організації людських спільнот та взаємодії учасників розвитку [4–5].

Враховуючи, що розвиток є процесом взаємоузгодженого удосконалення частин цілого з подальшим їх об'єднанням в систему, що володіє вищим рівнем енергії, потужності та потенціалу, а, отже, функціональних можливостей, є проявом цілеспрямованого планомірного структурної якісної трансформації, швидкість якої постійно зростає в міру нарощування потенціалу цілого. З метою узгодження взаємних інтересів учасників суспільних відносин пропонується створення координаційних центрів на локальному, регіональному, загальнодержавному та наднаціональному рівнях, які включають представників всіх зацікавлених сторін задля створення умов розвитку суб'єктів-учасників. Такою є ініційована в Житомирській області координаційна рада, до складу якої увійдуть представники державних органів влади та кругу родових поселень області (рада створюється з метою кращого задоволення інтересів населення території). Щодо системи сільські території це знаходить свою реалізацію в узгодженому, взаємопов'язаному та взаємообумовленому розвитку адміністративно-територіальної одиниці як єдності природно-ресурсних, соціальних, економічних, екологічних, технологічних, інформаційно-енергетичних систем та відносини як складових елементів цілого, що впливають одне на одне, на основі інноваційно-інвестиційних чинників їх забезпечення за циклічного характеру прояву. Сталий характер розвитку проявляється в його багатовекторності, дієво-функціональності, гармонізації та оптимізації стану середовища [3, 5].

Базовими умовами стійкості соціо-еко-економічних систем вбачаємо їх здатність бути конкурентоспроможними (підвищувати рівень та якість життя населення внаслідок поширення несільськогосподарських видів діяльності, зберігати умови життєдіяльності та господарювання), підвищувати добробут мешканців за рахунок диверсифікації сільської економіки на основі використання місцевих ресурсів та покращення середовища життєдіяльності, розвитку соціальної сфери на основі системного становлення територіальних громад, поселень, виробничого комплексу, інфраструктури, землі та природного середовища [1, 4, 6–7]. Якщо для першої половини XX ст. була характерна проблема продукування цінності (зокрема, створення товару, роботи, послуг й переконання інших в тому, що вони доцільні уваги, наприклад, в маркетингу спонукання до першої покупки), друга половина XX ст. ознаменувалась зміною суспільного вектору (табл. 1). Зважаючи на сформовану сьогоднішнім «єру цінностей» (три «і» соціального маркетингу – імідж, істинність та індивідуальність [8]) спостерігається прискорення процесів прийняття рішень за вищої їх кваліфікованості, ефективної реалізації за мінімізації дублювання дій та ідей.

Таблиця 1

ЕТАПИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

Етап / період	Специфіка діяльності / цілі економічної системи	Переважаючі технології
I / до середини XX ст.	Створення товару / спонукання споживача здійснити вибір на його користь	Технологічні аспекти виробництва
II / з середини XX ст. – початок XXI ст.	Соціальне просвітництво / формування прихильності споживача до товару та спонукання до багаторазових покупок	Технології маркетингу
III / початок XXI ст.	Ера цінностей / підхід 3 «і» – імідж, істинність, індивідуальність	Соціальне підприємництво, корпоративна відповідальність
IV / друга половина XXI ст.	Світоглядні підходи / розумної достатності та природо доцільна діяльність	Органічне виробництво, безвідходна життєдіяльність, використання відновлюваних джерел енергії, біоадекватні підходи в освіті та вихованні (ноосферна освіта)

Джерело: сформовано на основі [8].

На відміну від принципу надлишковості (максимізації параметрів, зокрема прибутку під час здійснення підприємницької діяльності), за умови досягнення принципу розумної достатності на перше місце виступає створення та споживання матеріальних благ у межах необхідних та достатніх для духовного розвитку та вдосконалення середовища існування, критеріями досягнення такого вдосконалення виступають наявність та доступність чистих повітря, води та зростаючий рівень родючості ґрунтового покриву, підвищення рівня та якості життя населення, забезпечення їх фізичного та духовного здоров'я на нескінченно довгий період часу в майбутньому, –перетворення Землі ідеальне середовище існування Людини як то було передбачено Богом. Механізмами досягнення вказаних цілей є зміна світогляду внаслідок зміни ставлення людини до Землі, природодоцільної діяльності та поширення ноосферної совіти й виховання.

Внаслідок координації організаційних та управлінських процесів впроваджуються сучасні практики менеджменту за підвищенні якості робіт, продуктивності праці окремих учасників і зменшенні ризиків та втрат ресурсів. Наочною стає кооперативна за своєю природою система відносин, що має суспільно-економічні наслідки (зниження втрат бюджетів всіх рівнів та оптимізації витрат підприємницьких структур, власників особистих селянських господарств та мешканців родових поселень). Інноваційні підходи в управлінні розвитком підприємницьких структур на момент становлення IV етапу пов'язані з підтримкою Міністерством освіти і науки України через затвердження навчальних програм для студентів вузів та коледжів щодо вивчення питання розвитку територій на основі концепції «Родова садиба» (головною ідеєю якої є «надати законодавче право кожному громадянину України, за бажання, отримати 1 га землі для облаштування Родової садиби, безоплатно, в постійне (або довічне) користування, без права продажу, з правом передачі лише в спадок» [9]), власне реалізації навчального процесу в навчальних закладах, проведення міжнарод-

них науково-практичних конференцій за участю представників Європейського Союзу (останніми було засвідчено наявність аналогічних проблем розвитку територій в ЄС та висловлено побажання щодо проведення спільних досліджень на вказану проблематику). Практика реалізації інноваційних підходів та соціального підприємництва реалізується в 100 діючих родових поселеннях у формі обслуговуючих кооперативів, артілей, силами поселенців, оформлених як підприємці. Позитивні наслідки впровадження концепції «Родова садиба» (підвищення рівня зайнятості забезпечення населення продовольством, вирішення екологічних проблем розвитку територій) були схвалені та підтримані пенітенціарною службою (службою пробачії) як інструмент ресоціалізації та забезпечення умов щодо дострокового звільнення засуджених через механізм організації спеціальних поселень, кооперативів та споживчих товариств.

Враховуючи, що стратегією України та Житомирської області, в умовах глобалізації та децентралізації владних повноважень, визнано розвиток територіальних громад, підвищення рівня та якості життя населення, формування засад економічної, екологічної, енергетичної та продовольчої безпеки, голоногим чином за рахунок підвищення рівня зайнятості в сільській місцевості, диверсифікації діяльності, розвитку зеленого сільського туризму [18–19] базовим підходом до вирішення вказаних завдань має стати розробка принципово нової парадигми розвитку суспільства, яка на відміну від технократичної (базовими пріоритетами розвитку якої є прибуток та максимізація виробництва за умови мінімізації витрат), будується за принципами розумної достатності, має на меті природодоцільні життєдіяльність та господарювання, підвищення рівня свідомості, рівня та якості життя населення за рахунок впровадження органічних технологій виробництва (в тому числі пермакультурного дизайну), безвідходної життєдіяльності (в тому числі використанні відновлюваних джерел енергії), поширення біоадекватних методик в освіті та вихованні (ноосферна освіта), (табл. 2).

Принципово новий свідомий підхід в управлінні розвитком суспільства на основі стійкості (соціально-еколого-економічної гармонії, забезпечення та зростання фізичного та духовного здоров'я населення), в тому числі за рахунок багатовекторного характеру розвитку територій, забезпечення зайнятості в межах локальних економік, прозорості системи адміністрування, оптимізації системи державно-приватного партнерства [12–15]. Яскравим прикладом такої взаємодії є запроваджена в Україні система планомірного розвитку мережі населених пунктів на сільських територіях на принципах, визначених в концепції «Родова садиба». Інноваційна діяльність – одна з форм інвестиційної діяльності, але, у випадку з «Родовими садибами» (надалі РС), тут ефект обернено пропорційний. Розширення мережі обслуговуючих кооперативів, що створені власниками господарств у межах реалізації концепції «Родова садиба», є інструментом забезпечення соціального характеру підприємництва, підвищення рівня зайнятості та механізму реалізації інноваційної діяльності серед власників особистих селянських господарств та інструмент ресоціалізації засуджених та профілактики злочинності.

Таблиця 2

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕХНОКРАТИЧНОЇ ТА СОЦІОЕКОЛОГІЧНОЇ СИСТЕМ

Ознака	Технократична ринкова система	Соціоекологічно орієнтована система
Цільова функція	Максимізація прибутку та виробітку за умови мінімізації витрат праці та коштів	Гармонізація діяльності Людини та Природи за умови підвищення стійкості систем, фізичного та духовного здоров'я населення
Рівень керованості	На основі попиту, пропозиції та технологій маркетингу	На основі свідомого формування природододільних процесів за принципами розумної достатності, виробництва та споживання на рівні необхідному для постійного духовного вдосконалення
Результат діяльності	Виснаження природно-ресурсного потенціалу планети, функціонування територій залежних від постачання ресурсів та відведення відходів	Стійкість соціоекосистем, наявність та доступність чистих повітря та води, підвищення рівня та якості життя населення, родючості ґрунтового покриву, зростання природно-ресурсного потенціалу території, якості та доступності всіх ресурсів людству на необмежено довгий період
Механізм функціонування	Забезпечення економічної привабливості	Соціоекологічна гармонізація відносин Людини та Природи

Джерело: сформовано на основі [10–11].

РС не вимагають інвестицій, а принципово новий підхід до механізмів організації населених пунктів на сільських територіях (створення нових інституціональних засад) працює на вкладення фізичними особами інвестицій в земельні ділянки під РС і що саме головне, ніхто не збирається їх повертати. Якщо механізм РС застосовувати щодо 600 населених пунктів, які зникли з мапи України у 1990–2016 рр. і до 600 населених пунктів, які на межі зникнення (налічують від 1 до 10 заселених будівель), то аналога такого інноваційного підходу в залученні інвестицій в Україні не знайти. Вивчення цього процесу працівниками Міністерства аграрної політики України і НААНУ (квітень 2013 р.) показало:

1) якщо площу, яку займало село (зняте з мапи України) прийняти за 250 га і віддати під родові садиби, то вкладення (інвестиції) приватними (фізичними) особами, в розрахунку на один населений пункт становитимуть (250х300 тис. грн) 75 млн грн протягом 10 років, або 7,5 млн грн – щорічно; екологічно чистої плодово-овочевої продукції буде вирощено на 2,5 млн грн в розрахунку на рік;

2) якщо відродити 600 населених пунктів, які зняті з карти України (і ще не зняті, але їх немає) за роки незалежності і взяти ще 600 сіл, які знаходяться на межі зникнення, то це забезпечить зайнятість 100 тис. середньорічних працівників протягом 10 років; інвестиції приватних осіб в розрахунку на рік – 9 млрд грн; екологічно чистої плодово-овочевої продукції в розрахунку на рік буде вирощено приблизно на 3 млрд грн. В згаданих 1200 населених пунктах буде посаджено 100–150 тис. га лісових насаджень, або збережено 1–1,5 млрд грн бюджетних коштів на ґрунтозахисні заходи;

3) ріст населених пунктів у сільській місцевості викличе: ріст зайнятості у сфері обслуговування; створення обслуговуючих кооперативів; створення нових виробництв (в т. ч. високотехнологічних); збереження та відновлення функціонування закладів культури, ФАПів, дитячих садків тощо. Крім прямих інвестицій фізичних осіб, які не потрібно повертати, механізм РС забезпечує без бюджетних затрат та залучення інвесторів виробництво екологічно чистої сільськогосподарської продукції; економію бюджетних коштів на проведення ґрунтозахисних заходів; підвищення рівня зайнятості та еколого-економічної стійкості територій, що засвідчено фахівцями Міністерства аграрної політики України та НААНУ [14].

Населення країни є інвестором розвитку сільських територій. Об'єктами інноваційної діяльності у випадку «РС» є наступні: 1) проект Концепції «Родова садиба» — доручення Прем'єр-Міністра України від 3.08.2009 р. №43381/1/1-09 8-ми міністерствам і відомствам і їх пропозиція вмонтувати принцип «РС» у «Програму сталого розвитку сільських територій до 2020 року», яка на той час розроблялася Міністерством аграрної політики України; 2) земельні ділянки під «РС»: інновація — 1 га, до 50% цієї ділянки повинно бути засаджено неплодовими деревами; 3) нові підходи в освіті і вихованні підростаючого покоління — пріоритетною є ноосферна освіта як біоадекватна методика; 4) впровадження технологій органічного виробництва — екологічно чиста сільгосппродукція за одночасної значної економії часу людини та фінансових ресурсів; 4) технічні та технологічні рішення організації забезпечення енергоресурсами (альтернативні види виробництва енергії) та механізм безвідходної життєдіяльності; 5) організаційні рішення у забезпеченні товарами та послугами (споживчі товариства); 6) обслуговування виробничого сектора (обслуговуючі кооперативи), виробництво — артілі; 7) управління життєдіяльністю населеного пункту (нового поселення) — організація та реєстрація в установленому порядку громади як форми громадського управління життєдіяльністю поселення в умовах децентралізації управління, проголошеного в країні; 8) поселенці РС, господарюючи в межах нових населених пунктів активно розвиває насадництво та селекційну справу, розробляють і впроваджують інноваційні, зокрема, нано-, ІТ-технології (наприклад, поселення Тамера в Португалії відоме своїми технологіями з використання відновлюваних джерел енергії та очистці води, розроблених для проекту «Біосфера 2» для підготовки життя на Марсі, дослідники якого стали новими поселенцями). Середній вік поселенців в Україні — 35 років. Це молоді люди, які хочуть і можуть працювати, мають вищу освіту, народжують дітей, готові інвестувати в населений пункт працю і кошти. До того ж, ці інвестиції ніхто не буде вимагати повернути. В сільській місцевості починають розвиватися ремесла, сфера послуг та інфраструктура, активно впроваджуються дистанційні (ІТ, редактори, інтернет-магазини, консультації тощо), вахтові (екологічне будівництво, ландшафтний дизайн, заготівля грибів, ягід, овочів, фруктів, фіточаїв) методи роботи та інше. Розпочинають роботу артілі та обслуговуючі кооперативи. Люди більше встигають за менший проміжок часу, є більш здоровими та щасливими. А головне, вони самі взяли на себе відповідальність за своє життя, життя своїх близьких та територію, на якій проживають, й самореалізуються,

створюючи самодостатні екосистеми, медіа- та дизайнерські проекти, відроджуючи історію та культуру, формуючи суспільство майбутнього. Проект Концепції «Родова садиба» підтримується міністерствами і відомствами. Проект Закону України про «Родові садиби та родові поселення» підтриманий НААНУ. Як юридичний документ він розглянутий і підтриманий Одеською юридичною академією. Таким чином, Реалізація концепції «Родова садиба» дозволяє реалізувати довгострокову стратегію розвитку України, повертаючи людям свою маленьку Батьківщину й не створюючи навантаження на державні та місцеві бюджети, примножуючи робочі місця, формуючи творчих та креативних людей, здатних створювати своє життя разом з однодумцями.

Висновки. Отже, каталізаторами інноваційного розвитку виступають самоорганізовані системи, що сформуливали засади стійкості за рахунок внутрішніх важелів розвитку, партнерства та самовмотивованості учасників. Сформований практичний механізм взаємодії на горизонтальному рівні адміністрування та у вертикальній площині (круг родових поселень області – обласна рада та обласна адміністрація) дозволяє координувати та реалізовувати програми регіонального розвитку з синергетичним ефектом. Функціонування синтелектичної економіки та природодоцільних процесів у господарюванні та життєдіяльності дозволяють підвищувати енергоінформаційний та природно-ресурсний потенціал територій за одночасної гармонізації соціально-еколого-економічних систем.

Перспективи подальших наукових розвідок в даному напрямку будуть пов'язані з пошуком механізму підвищення стійкості територій до зовнішніх впливів на довгий період за одночасного збереження цілеспрямованості та цілепокладання.

Література

1. Попова О.Л. Забезпечення інноваційного розвитку: оцінки з позиції сталості й ризиків / О.Л. Попова // Економіст. – 2013. – №1. – С. 9–12.
2. Малік М. Й. Концептуальні засади розвитку сільських територій [Електронний ресурс] / М. Й. Малік, В. А. Пулім – Режим доступу до ресурсу: <http://www.baitas.lzuu.lt/mazylis/julram/8/156/pdf>.
3. Єрмоленко В.М. Особливості формування категорії «сталий розвиток сільських територій» [Електронний ресурс] / В.М. Єрмоленко. – Режим доступу: <http://www.dy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&lid=201>
4. Павлов О.І. Формування системи управління розвитком сільських територій / О.І. Павлов // Економіка АПК. – 2009. – №12. – С. 109–115.
5. Попова О.Л. Соціальні та екологічні параметри діяльності сільськогосподарських підприємств: диверсифікація за економічними класами / О.Л. Попова, Л.Л. Панкратова, М.Г. Бетлій // Економіка і прогнозування. – 2010. – №4 – С. 110–125.
6. Лісовий А.А. Фінансове регулювання розвитку сільських територій / А.А. Лісовий // Збірник наукових праць Національного ун-ту держ. Податкової служби України. – 2009. – №2. – С. 192–198.
7. Косодій Р.П. Проблеми сільського розвитку в умовах глобалізації / Р.П. Косодій // Економіка АПК. – 2009. – №4. – С. 132–127.
8. Котлер Ф. Маркетинг 3.0: от продуктов к потребителям и далее – к человеческой душе (Marketing 3.0: From Products to Customers to the Human Spirit) / Ф. Котлер, Х. Картаджайя, А. Сетиаван; пер. с англ. – М: Эксмо, 2011 – 240 с.

9. Батуріна Р. М. «Родова садиба» – один з напрямів сталого розвитку сільських територій / Р. М. Батуріна // *Агроінком*. – 2013. – № 4–6. – С. 102–109.
10. Стратегія розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2013 р. №806-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/806-2013-%D1%80>
11. Стратегія розвитку Житомирської області на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://oda.zt.gov.ua/images/golovna/strategia_rozvitky/strategia_2020.pdf
12. Попова О.Л. Екодіагностика природно-господарської організації території України: агроландшафтний аспект / О.Л. Попова // *Економіка і прогнозування*. – 2012. – №.4 – С. 92–101.
13. Попова О.Л. Екологізація агросфери в контексті сприяння сільському розвитку / О.Л. Попова // *Економіка і прогнозування*. – 2011. – №.4 – С. 92–101.
14. Plotnikova M. Innovative character of rural territories social potential realization / M. Plotnikova // *Management Theory And Studies For Rural Business And Infrastructure Development*. – 2014. – №36. Р. 4. – Р. 956–958.
15. Секлікова Л. А. Закони Світобудови або основи існування Божественної Ієрархії. Т. 1 / Л. А. Секлітова, Л. Л. Стрельникова. – М.: Амріта, 2012. – 384 с.

References

1. Popova, O.L. «Zabezpechennja innovacijnogo rozvitku: ocinki z pozicii stalosti i rizikiv.» *Ekonomist*, no. 1 (2013).
2. Malik, M. J. «Konceptual'ni zasady rozvitku sil's'kih teritorij.» <http://www.baitas.lzuu.lt/mazylis/julram/8/156/.pdf>.
3. Ćermolenko, V.M. «Osoblivosti formuvannja kategorii «stalij rozvitok sil's'kihteritorij».» <http://www.dy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&lid=201>
4. Pavlov, O.I. «Formuvannja sistemi upravlinnja rozvitkom sil's'kih teritorij.» *Ekonomika APK*, 12 (2009)
5. Popova, O.L. Pankratova, L.L. Betlij, M.G. «Social'ni ta ekologichni parametri dijal'nosti sil's'kogospodars'kih pidpriemstv: diversifikacija za ekonomichnimi klasami.» *Ekonomika i prognozuvannja*, no. 4 (2010).
6. Lisovij, A.A. «Finansove reguljuvannja rozvitku sil's'kih teritorij» *Zbirnik naukovih prac' Nacional'nogo un-tu derzh. Podatkovoї shuzhbi Ukraїni*, no. 2 (2009).
7. Kosodij, R.P. «Problemi sil's'kogo rozvitku v umovah globalizacii.» *Ekonomika APK*, no. 4 (2009).
8. Kotler, F. Kartadzhajja, H. Setiavan, A. *Marketing 3.0: ot produktov k potrebiteljam i dalee – k chelovecheskoj dushe (Marketing 3.0: From Products to Customers to the Human Spirit)*. Mosco: Jeksmo, 2011.
9. Baturina, R. M. ««Rodova sadiba» – odin z naprjamiv stalogo rozvitku sil's'kih teritorij» *Agroinkom*, no. 4–6 (2013).
10. «Strategija rozvitku agrarnogo sektoru ekonomiki na period do 2020 roku. Rozporjadzhennja Kabinetu Ministriv Ukraїni vid 17 zhovtnja 2013 r. №806-r.» <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/806-2013-%D1%80>
11. «Strategija rozvitku Zhitomir's'koї oblasti na period do 2020 roku.» http://oda.zt.gov.ua/images/golovna/strategia_rozvitky/strategia_2020.pdf
12. Popova, O.L. «Ekodiagnostika prirodno-gospodars'koї organizacii teritorii Ukraїni: agrolandshaftnij aspekt» / O.L. Popova // *Ekonomika i prognozuvannja*. – 2012. – №.4 – С. 92–101.
13. Popova, O.L. «Ekologizacija agrosfери v konteksti sprijannja sil's'komu rozvitku.» *Ekonomika i prognozuvannja*, no. 4 (2011).

14. Plotnikova, M. «Innovative character of rural territories social potential realization.» *Management Theory And Studies For Rural Business And Infrastructure Development.*, no. 36, P. 4 (2014).
15. Seklikova, L. A. Strel'nikova, L. L. *Zakoni Svitobudovi abo osnovi isnuvannja Bozhestvennoi Ierarhii*. T. 1. Mosco: Amrita, 2012.

КАТАЛИЗАТОРЫ ИНВЕСТИЦИОННО-ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ НА СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЯХ

Мария Федоровна Плотникова — канд. экон. наук, доцент кафедры инновационного предпринимательства и инвестиционной деятельности, Житомирский национальный агроэкологический университет, marianma@yandex.ua

Аннотация. Исследованы сущность и роль негосударственных структур как составляющих инфраструктурного обеспечения общественных отношений. Очерчен характер их деятельности с позиции институционального обеспечения общественных потребностей. Определены перспективные направления общественных вложений с учетом подходов по минимизации рисков и максимизации устойчивости общественных структур в долгосрочной перспективе. Обоснован механизм взаимодействия структурных единиц на сельских территориях. Проиллюстрировано последствия государственно-партнерских отношений в системе многофункционального сельского развития.

Ключевые слова: инвестиции, инновации, многофункциональное развитие, сельское развитие, сельские территории.

CATALYST FOR INVESTMENT AND INNOVATION DEVELOPMENT IN RURAL AREAS

Maria Plotnikova — Ph.D, assistant professor of entrepreneurship and innovation investment, Zhytomyr National Agroecological University, marianma@yandex.ua

Abstract. This article describes the nature and role of non-state actors as components of infrastructure provision of social relations. It illustrates their position of institutional support for social needs. The author defines perspective directions of public investments based approaches to minimize the risks and maximize the sustainability of social structures in the long term. It proves the mechanism of interaction of structural units in rural areas. This article illustrates the effects of public-partnership in the system of multifunctional rural development.

Keywords: investments, innovations, multifunctional development, rural development, rural areas.

Стаття надійшла до редакції 13.10.2016